

Monitor COVID-19

MBO 2e monitor, juni 2020

Korte info

- We bellen met de bestuurder. We kunnen daarbij verwijzen naar de eerder gemaakte afspraak voor dit interview en naar de toegezonden informatie bij de bevestigingsmail ("Toelichting COVID-19 onderzoek IvHO juni 2020")
- Verwachte tijdsbesteding van de vragenlijst (niet van het totale gesprek): circa 45 minuten.
- Het onderzoek gaat in op de periode vanaf eind april (feitelijk vanaf de meivakantie) tot aan het moment van het interview.
- Bij vragen naar percentages/aandeel studenten gaat het om een schatting/bij benadering.

Opzet telefonisch gesprek

[punt 1,2 en 3 in eigen bewoordingen van de inspecteur]

1. Algemene toelichting gesprek:

- Dagelijks horen we hoe scholen en besturen met man en macht proberen het leren van kinderen en jongeren niet te laten stilvallen. De inspectie wil voor alle sectoren in beeld brengen op welke manier het scholen en besturen momenteel lukt om onderwijs te geven. Voor de duidelijkheid, dat gebeurt niet om te oordelen, maar om de inspanningen in het onderwijs te documenteren en er als samenleving in een later stadium ook van te kunnen leren tenzij er sprake is van zeer ernstig onveilige situaties. Dit onderzoek levert een algemeen beeld op van het onderwijs in Nederland tijdens de coronacrisis. Wat gaat goed en wat lukt er niet? En wat kunnen we daarvan leren? De verzamelde informatie zullen we de komende tijd delen via factsheets op onze website. Ook in de rapportage van De Staat van het Onderwijs volgend jaar zal het onderwijs in deze periode de nodige aandacht krijgen. De informatie zal nooit herleidbaar zijn naar individuele besturen of scholen.
- We voeren het onderzoek uit in 3 rondes om zicht te krijgen op de ontwikkelingen in het veld gedurende een bijzondere periode. De eerste ronde vond plaats in april 2020, de tweede ronde is nu, de derde ronde vindt plaats na de zomervakantie.

2. Spelregels bespreken:

- Hoeveel tijd heeft de bestuurder beschikbaar? De vragen nemen ca. 45 minuten in beslag. Geef zo nodig aan dat je graag een goed gesprek aangaat, maar dat je zo nu en dan ook terug moet naar de vragenlijst.
- Stel de vragen open en maak gebruik van de antwoordmogelijkheden om te scoren. Beperk de hoeveelheid tekst in de 'open' blokken tot de meest relevante informatie en noteer die op compacte wijze.
- Voor het bespreken van individuele incidenten kun je de bestuurder verwijzen naar de Vertrouwensinspecteurs. Verwerk de antwoorden tijdens of direct na het gesprek in de PIT Collector en vul de Excel-sheet COVID-19 (zie J: bve – cluster) in.
- Voor mbvo-instellingen: geef aan dat er vo-locaties benaderd zullen worden (op grond van de oorspronkelijke steekproef, mogelijk met een enkele aanvulling) door vo-inspecteurs. Als vo-locaties in de steekproef zitten, is het bestuur hierover in week 24 per mail geïnformeerd.

3. Toestemming vragen voor het onderzoek:

- Schikt het inderdaad om nu hierover te bellen? Op elk moment kunnen we stoppen of

kunnen we later terugbellen.

4. Start vragenlijst.

A. Als de bestuurder überhaupt niet meer wil meewerken aan het onderzoek: Waarom niet?

- Vanwege COVID-19 geen tijd voor dit onderzoek.
- Vanwege COVID-19 is het ongepast om hierover te bellen.
- De publicatie van de eerste belronde is niet goed gevallen, toelichting:
.....
- Andere reden, namelijk:
- Respondent geeft geen reden
- N.v.t. (de bestuurder wil meewerken aan het onderzoek)

Start vragenlijst

B. Algemeen: hoe maakt de instelling het sinds de vorige vragenronde?

C. Hoe is de terugkoppeling op de website van de inspectie (de gepubliceerde resultaten) door de school ontvangen?

- Zeer goed
- Goed
- Neutraal (niet goed, niet slecht)
- Slecht
- Zeer slecht
- Geen mening (bijv. omdat de respondent de publicatie niet heeft gelezen)

D. Ruimte voor toelichting:

Zicht op studenten

E. Uit de vorige vragenronde eind april bleek dat de instellingen het overgrote deel van de studenten in beeld hebben. Is dat in uw instelling veranderd ten opzichte van de vorige vragenronde? Nb: studenten zijn in beeld als er (op enige wijze) contact mee is geweest.

- Ja
- Nee, in het geheel niet (sla volgende vraag over)

F. Indien ja, wat is er dan veranderd?

G. Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. zicht op studenten

Sociale veiligheid

H. Heeft de instelling nu meer zicht op de sociale veiligheid in de thuissituatie van studenten dan eind april, tijdens de vorige vragenronde?

- Ja
- Nee

I. Welke ontwikkelingen ziet u op dat gebied?

Onderwijs tijdens de COVID-19-crisis

J. Welk deel van de studenten neemt volledig deel aan het huidige onderwijsaanbod? (Dit betreft dus zowel het afstandsonderwijs als onderwijs op de locatie. Het betreft niet de beroepspraktijkvorming)

- (Vrijwel) iedereen
- Ongeveer driekwart
- Ongeveer de helft
- Ongeveer een kwart
- (Vrijwel) niemand
- Weet de respondent niet

K. Als studenten niet actief meedoen aan het onderwijs, wat zijn dan de drie belangrijkste redenen? (Dit betreft dus zowel het afstandsonderwijs als onderwijs op de locatie. Het betreft niet de beroepspraktijkvorming)

- Er is thuis geen geschikte omgeving om geconcentreerd te kunnen werken
- De student heeft te maken met nare omstandigheden ivm Corona
- Er zijn thuis geen geschikte faciliteiten (bv. geen laptop, geen internet, ed.)
- Persoonlijke omstandigheden, bv. de opvang/zorg voor een kind of naasten
- Het is voor de student lastig zelfstandig gedisciplineerd te werken
- Gebrek aan motivatie
- Het afstandsonderwijs is nog niet goed opgezet voor deze studenten
- Studenten begrijpen de werking van online onderwijs niet door taalachterstand
- Het is lastig om contact te krijgen met de student
- Student is aan het werk in een cruciaal beroep (bijvoorbeeld in de zorg)
- Anders, namelijk:
- Weet de respondent niet
- Niet van toepassing

L. Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. deelname, vooral gericht op de afgelopen twee maanden

M. Hoeveel procent van de studenten, ongeveer, komt nu fysiek naar de instelling voor onderwijs? (dus niet voor examens)

.... %

N. Hoe is het onderwijs (betreft niet de bpv) sinds 15 juni ingericht?

- Volledig afstandsonderwijs (ga naar R)
- Combinatie afstandsonderwijs en onderwijs op de instelling (ga naar O en P)
- Onderwijs volledig op de instelling (ga naar Q)
- Anders, namelijk (ga naar Q)

O. Indien het tweede antwoord (combinatie afstandsonderwijs en onderwijs op de instelling): in welke verhouding?

.....% afstandsonderwijs

P. Indien het tweede antwoord (combinatie afstandsonderwijs en onderwijs op de instelling): in welke verhouding?

..... % onderwijs op de instelling

Q. Indien er sprake is van onderwijs op de instelling: Welke onderwijsactiviteiten vinden er op school plaats? *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Praktijkonderwijs
- Begeleidingsgesprekken (stagebegeleider, SLB'er)
- Onderwijs in generieke vakken en beroepsgerichte theorie
- Onderwijs aan studenten in kwetsbare situatie
- Anders, namelijk

R. Wat zijn de belangrijkste knelpunten bij de huidige onderwijsinrichting?

Onderwijsaanbod

S. Zijn er keuzes gemaakt in het onderwijsaanbod? Het betreft hier niet de bpv.

- Nee (ga verder naar vraag "Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. onderwijsaanbod")
- Ja

T. Indien ja: Welke keuzes zijn gemaakt in het onderwijsaanbod? *(meerdere antwoorden mogelijk)*

- Bepaalde programmaonderdelen zijn vervallen (ga naar U)
- Bepaalde programmaonderdelen komen minder uitgebreid aan de orde (ga naar V)
- Bepaalde programmaonderdelen komen uitgebreider aan de orde (ga naar W)

U. Indien "vervallen programmaonderdelen": Welke programmadelen zijn komen te vervallen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Bepaalde praktijkvakken ☐
- Burgerschap ☐
- Taal en/of rekenen ☐
- Keuzedelen ☐

Anders, namelijk ☐

V. Indien "minder uitgebreide programmaonderdelen": Welke programmadelen komen nu minder uitgebreid aan de orde? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Bepaalde praktijkvakken ☐
- Burgerschap ☐
- Taal en/of rekenen ☐
- Keuzedelen ☐

Anders, namelijk... ☐

W. Indien "uitgebreidere programmaonderdelen": Welke programmadelen komen nu uitgebreider aan de orde? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Bepaalde praktijkvakken ☐
- Burgerschap ☐
- Taal en/of rekenen ☐
- Keuzedelen ☐

Anders, namelijk... ☐

X. Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. onderwijsaanbod

Toekomstige benutting van nieuwe onderwijsvormen

Y. Welke van de nieuw ontwikkelde onderwijsvormen (of aspecten daarvan) wilt u behouden voor de toekomst?

Ontwikkeling van studenten

Z. **Heeft de instelling acties ondernomen om (door de COVID-19-crisis ontstane) verschillen in ontwikkeling van studenten in kaart te brengen?**

- Ja
- Nee

AA. **Indien ja, welke acties?**

Cognitieve ontwikkeling leerlingen volgen

BB. **Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de student gevolgd?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Zoals gebruikelijk (ga naar CC)
- Via (voor de school) nieuwe vormen (ga naar DD)
- De ontwikkeling van de student wordt op dit moment niet gevolgd (ga naar EE)
- Weet de respondent niet (ga naar EE)

CC. **Indien "zoals gebruikelijk": Op welke gebruikelijke wijze?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Toetsen en opdrachten
- Portfolio
- Begeleidingsgesprekken
- Observatie
- Anders, namelijk:

DD. **Indien "Via nieuwe vormen": Met welke nieuwe vormen?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Nieuwe (interactieve) digitale tools
- Anders, namelijk:

EE. **Hoe is de variatie in de ontwikkeling van studenten binnen een cohort vergeleken met vóór de COVID-19-crisis?**

- De variatie is groter geworden (ga naar FF en GG)
- De variatie is kleiner geworden (ga naar HH)
- Nv.t.; De variatie is nog min of meer gelijk (ga naar HH)
- Weet de respondent niet (ga naar HH)

FF. **Indien de variatie is groter geworden, treft de instelling maatregelen om opgelopen verschillen in ontwikkeling in te lopen?**

- Ja (ga naar GG)
- Nee (ga naar HH)
- Niet van toepassing (ga naar HH)

GG. **Indien ja: Welke maatregelen treft de instelling?**

HH. **Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. ontwikkeling van studenten**

--

Specifieke groepen

In de eerste vragenronde werd duidelijk dat instellingen zagen dat een aantal specifieke groepen meer aandacht behoefden.

II. **Welke specifieke groepen studenten behoeven die aandacht nu?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Studenten met NT-2 problematiek of nieuwkomers
- Studenten uit problematische gezinssituaties
- Studenten met specifieke onderwijsbehoefes vanwege cognitieve belemmeringen of specifieke leerproblemen
- Studenten met specifieke zorgbehoefes vanwege psychische of gedragsproblemen
- Studenten die extra uitdaging kunnen gebruiken
- Studenten met motivatieproblemen
- Bbl studenten
- Studenten van ouders met een taalachterstand
- Anders, namelijk:
- Er zijn geen specifieke groepen die extra aandacht behoeven
- Weet de respondent niet

JJ. **Uit de eerste vragenronde is gebleken dat instellingen aan een aantal groepen studenten extra aandacht geven en dat ze die extra proberen te ondersteunen. Welke ondersteuningsmaatregelen heeft u sinds de vorige vragenronde genomen voor deze groepen?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Intensiever contact met de student
- De instelling/docent gaat naar de woning om op 1,5 meter contact te leggen
- De instelling schakelt externe instanties, zoals leerplicht of jeugdzorg in voor het contact
- Voor deze studenten wordt een buddy/tutorproject ingezet
- De studenten krijgen extra of andere opdrachten
- Extra online begeleiding van het werk (individueel of in groepjes)
- Student komt af en toe naar de instelling voor individuele ondersteuning/ kleine groepjes
- Inschakelen interne zorgmedewerkers
- Geen

- Anders, namelijk:
- Weet de respondent niet

KK. Mogelijkheid tot nadere toelichting op ondersteuningsmaatregelen

Beroepspraktijkvorming

LL. Welk percentage van de studenten kan op dit moment niet terecht in de beroepspraktijkvorming (bpv)?

..... %

MM. In welke domeinen kunnen studenten het vaakst niet meer terecht in de bpv? Meerdere antwoorden mogelijk

- Bouw en infra
- Afbouw, hout en onderhoud
- Techniek en procesindustrie
- Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
- Media en vormgeving
- Informatie en communicatietechnologie
- Mobiliteit en voertuigen
- Transport, scheepvaart en logistiek
- Handel en ondernemerschap
- Economie en administratie (waaronder evenementenorganisatie)
- Veiligheid en sport
- Uiterlijke verzorging
- Horeca en bakkerij
- Toerisme en recreatie
- Zorg en welzijn
- Voedsel, natuur en leefomgeving
- Niet van toepassing

NN. Voor welke domeinen voorziet u m.b.t. de bpv voor het komende schooljaar de grootste knelpunten? Meerdere antwoorden mogelijk

- Bouw en infra
- Afbouw, hout en onderhoud
- Techniek en procesindustrie
- Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
- Media en vormgeving
- Informatie en communicatietechnologie
- Mobiliteit en voertuigen
- Transport, scheepvaart en logistiek
- Handel en ondernemerschap
- Economie en administratie (waaronder evenementenorganisatie)
- Veiligheid en sport

- Uiterlijke verzorging
- Horeca en bakkerij
- Toerisme en recreatie
- Zorg en welzijn
- Voedsel, natuur en leefomgeving
- Niet van toepassing

OO. **Welke maatregelen treft de instelling in relatie tot deze knelpunten?**

PP. **Hoe gaat de instelling om met studenten die niet meer terecht kunnen in de beroepspraktijkvorming?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Vervangende opdrachten
- Bpv bij een leerbedrijf op de instelling
- Bpv verplaatsen naar een later moment
- Bemiddeling bij zoeken naar vervangende bpv plaats in dezelfde branche
- Bemiddeling bij het zoeken naar een bpv plaats in een andere sector, waar wel gewerkt kan worden aan dezelfde werkprocessen
- Bpv afbreken en beoordelen op basis van reeds behaalde leerdoelen
- Overschrijving van BBL naar BOL opleiding
- N.v.t., alle studenten kunnen terecht in bpv
- Anders, namelijk:

QQ. **Mogelijkheid tot toelichting m.b.t. beroepspraktijkvorming**

Examinering en diplomering

Uit de vorige vragenronde is naar voren gekomen dat de meeste instellingen al wijzigingen hadden doorgevoerd of maatregelen hadden genomen in het beleid m.b.t. examinering.

RR. Heeft het bestuur sinds april wijzigingen doorgevoerd of maatregelen ingesteld in het beleid m.b.t. examinering?

- Ja
- Nee
- Weet de respondent niet

SS. Indien ja: Wat zijn de belangrijkste wijzigingen of maatregelen die sinds april zijn genomen m.b.t. examinering? *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Alternatieve examenvormen (bijv. online examinering, vervangende opdracht, criteriumgericht interview, al dan niet in combinatie met elkaar)
- Alternatieve locatie
- Examinering in de beroepspraktijk geheel of gedeeltelijk vervangen door examens op school
- Examinering in de beroepspraktijk niet geheel uitgevoerd (gebruik maken van formatieve gegevens)
- Alternatieve afname taalexamens
- Geen afname centraal rekenexamen
- Geen afname examens keuzedelen
- Anders, namelijk.....

TT. Vervolg vraag: In welke domeinen is de examinering in de beroepspraktijk vooral aangepast als gevolg van de COVID-19 omstandigheden? *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Bouw en infra
- Afbouw, hout en onderhoud
- Techniek en procesindustrie
- Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
- Media en vormgeving
- Informatie en communicatietechnologie
- Mobiliteit en voertuigen
- Transport, scheepvaart en logistiek
- Handel en ondernemerschap
- Economie en administratie
- Veiligheid en sport
- Uiterlijke verzorging
- Horeca en bakkerij
- Toerisme en recreatie
- Zorg en welzijn
- Voedsel, natuur en leefomgeving
- N.v.t., geen aanpassing in examinering

UU. **Mogelijkheid tot toelichting over de interventies sinds april 2020 op het gebied van examinering**

VV. **Op veel instellingen is de examinering op school gestart na de meivakantie. Wat zijn daarbij de grootste knelpunten?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Beschikbaarheid assessoren
- Beschikbaarheid voldoende praktijkruimten i.v.m. 1,5 m afstand
- Beschikbaarheid voldoende computerfaciliteiten (ruimten, computers) i.v.m. 1,5 m afstand
- Discipline studenten om zich te houden aan de nieuwe (logistieke maatregelen)
- Studenten durven niet naar school te komen
- Afdekken exameneisen
- Anders, namelijk...
- N.v.t.; er zijn geen knelpunten

WW. **Zijn er uitdagingen voor het bestuur en examencommissie(s) als het gaat om de diplomawaarde? En zo ja, welke zijn dit?**

Diplomerings

XX. **Kan het bestuur een inschatting maken hoeveel studenten volgens de oorspronkelijke planning (voor COVID-19) kunnen diplomeren?**

- Ja
- Nee

YY. **Indien ja: Welk percentage van de studenten zal volgens de oorspronkelijke planning (voor COVID-19) kunnen diplomeren?**

..... %

ZZ. **Kunt u aangeven wanneer u verwacht dat de studenten die niet volgens oorspronkelijke planning zullen diplomeren wel kunnen diplomeren?**

In- en doorstroom studenten

AAA. **Inleidend: in vragenronde 1 liepen de aanmeldingen van nieuwe studenten bij veel instellingen achter in vergelijking met het jaar ervoor. Hoe is dat nu?**

- Aanmeldingen lopen nog steeds achter
- Aanmeldingen zijn op een gelijk niveau als vorig jaar
- Aanmeldingen zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar
- Weet de respondent niet

BBB. **Zijn er (regionale) afspraken gemaakt over de doorstroom van studenten naar het HBO?**

- Ja
- Nee
- Weet de respondent niet

CCC. **Indien ja: Welke afspraken zijn er gemaakt m.b.t. de doorstroom van studenten?**

Zicht op kwaliteit van het onderwijs in de COVID-19-crisis

DDD. **Heeft de instelling specifieke activiteiten ondernomen om zicht te krijgen op de kwaliteit van het onderwijs in de huidige periode?**

- Ja
- Nee
- Weet de respondent niet

EEE. **Zo ja, welke activiteiten zijn dit?** *Meerdere antwoorden mogelijk*

- Studentenquêtes
- Bevragen Studentenraad
- Analyse toets- en/of examenresultaten
- Teamgesprekken
- Anders, namelijk

FFF. **Zo ja, tot welke inzichten over de onderwijskwaliteit leiden deze activiteiten?**

Dilemma's

GGG. **Wat zijn nu de drie voornaamste dilemma's en belemmeringen in relatie tot het organiseren en uitvoeren van het huidige aangepaste onderwijs?**

- ICT-issues
- Persoonlijke omstandigheden studenten
- Gebrek aan motivatie of zelfstandigheid bij studenten
- Stress / angst vanwege COVID-19 bij studenten
- Gebrek aan persoonlijk contract met of tussen studenten
- Werkdruk docenten
- Uitval docenten
- Knelpunten in didactische expertise van docenten bij dit onderwijs
- Knelpunten in de examinering (zowel beroepsgerichte als generieke vakken)
- Beroepspraktijkvorming: onvoldoende beschikbaarheid van plaatsen of het ontbreken van mogelijkheden om opdrachten uit te voeren dan wel begeleid te worden
- Anders, namelijk
- Nee, geen knelpunten
- Weet de respondent niet

HHH. **Eind april was er bij veel instellingen zorg over de ervaren werkdruk van docenten. Hoe heeft de werkdruk zich ontwikkeld tussen april en nu?**

- Deze is groter geworden
- Deze is kleiner geworden
- Deze is gelijk gebleven

III. **Wat zijn de grootste uitdagingen/zorgen voor de start van het nieuwe studiejaar?**

- Inrichten van de 1,5 meter school
- Onzekerheid over de toekomst a.g.v. de verspreiding van het virus en de hieraan gekoppelde maatregelen
- De roostering
- Reisbewegingen studenten
- Beschikbaarheid bpv-plaatsen
- Mogelijkheid tot voldoende praktijklessen
- Inhalen van opgelopen achterstanden bij studenten
- De psychische gesteldheid van studenten en/of docenten
- De financiële positie van de instelling
- Anders, namelijk:
- Er zijn geen zorgen/uitdagingen

III. **Mogelijkheid tot toelichting bij belemmeringen, uitdagingen en zorgen.**

Succesfactoren

KKK. Terugkijkend op de afgelopen periode (april tot nu), wat zijn opvallende/positieve/krachtige punten voor u?

- De inrichting van het huidige onderwijs
- De betrokkenheid en inzet van het personeel
- Flexibiliteit van personeel
- De samenwerking binnen de school/de instelling
- De continue verbeteringen van het onderwijs zoals dat nu gegeven kan worden (alternatieve werkvormen)
- De vaardigheden van teams en docenten om het onderwijs op een alternatieve manier te organiseren
- Professionaliseringsslag van docenten (op ICT gebied)
- Samenwerking met gemeenten, wijkagent, lpa
- Samenwerking met andere onderwijsinstelling(en)
- Ruimte die ons geboden wordt vanuit OCW en inspectie
- De beschikbaarheid van faciliteiten
- Voor sommige studenten is het afstandsonderwijs gunstig
- De samenwerking met het werkveld (bpv)
- Anders, namelijk:

LLL. Mogelijkheid tot toelichting bij succesfactoren.

Einde

MMM. Zijn er nog afsluitende opmerkingen van de bestuurder?

Bedankt voor het afnemen van de vragenlijst!

Goede voorbeelden

Indien er tijdens dit telefoongesprek noemenswaardige voorbeelden ter sprake zijn gekomen die als inspiratie kunnen dienen voor andere onderwijsprofessionals, beantwoord dan s.v.p. de volgende vragen.

NNN. Beschrijf hieronder in enkele zinnen het inspirerende voorbeeld:

--

OOO. Open ruimte voor de inspecteur: zijn er nog bijzonderheden of opvallende zaken uit het gesprek naar voren gekomen die je wilt documenteren?

--